

Εθνική Αρχή
Ανώτατης Εκπαίδευσης
Hellenic Authority
for Higher Education

Δομή των συστημάτων Ανώτατης
Εκπαίδευσης σε ευρωπαϊκές
και τρίτες χώρες:
Η περίπτωση των μη κρατικών
Πανεπιστημίων
-
Τάσεις και Προκλήσεις
για την ελληνική ανώτατη εκπαίδευση
(Κείμενο Εργασίας)

Κείμενο Εργασίας

© ΕΘΑΑΕ, 2024

Το παρόν έργο αδειοδοτείται υπό τους όρους της άδειας Creative Commons Αναφορά Δημιουργού – Μη εμπορική Χρήση – Όχι Παράγωγα Έργα 4.0.

Για να δείτε αντίγραφο της άδειας αυτής επισκεφτείτε τον ιστότοπο <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.el>

ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Αριστείδου 1 & Ευριπίδου 2 - 105 59 Αθήνα

1ος - 4ος όροφος

T: +30 210 9220944 – W: www.ethaae.gr – E: secretariat@ethaae.gr

Συντελεστές

Συγγραφική Ομάδα

Δρ. Χριστίνα Μπέστα, Γενική Διευθύντρια

Δρ. Λουκάς Ν. Άννινος, Εξωτερικός Συνεργάτης

Ομάδα Γλωσσικής και Τεχνικής επιμέλειας

Γεωργία Κωστοπούλου, ΜΑ, Προϊσταμένη Τμήματος Γραμματειακής Υποστήριξης και Επικοινωνίας

Δρ. Νικόλαος Γεωργιάδης, Προϊστάμενος Διεύθυνσης Πληροφοριακών Συστημάτων και Τεκμηρίωσης

Προτεινόμενος τρόπος αναφοράς:

Μπέστα, Χ., & Άννινος, Λ.Ν. (2024). Δομή των συστημάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης σε ευρωπαϊκές και τρίτες χώρες: Η περίπτωση των μη κρατικών Πανεπιστημίων – Τάσεις και Προκλήσεις για την ελληνική ανώτατη εκπαίδευση (Κείμενο Εργασίας). Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης. Αθήνα.

Το κείμενο εργασίας είναι διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: www.ethaae.gr

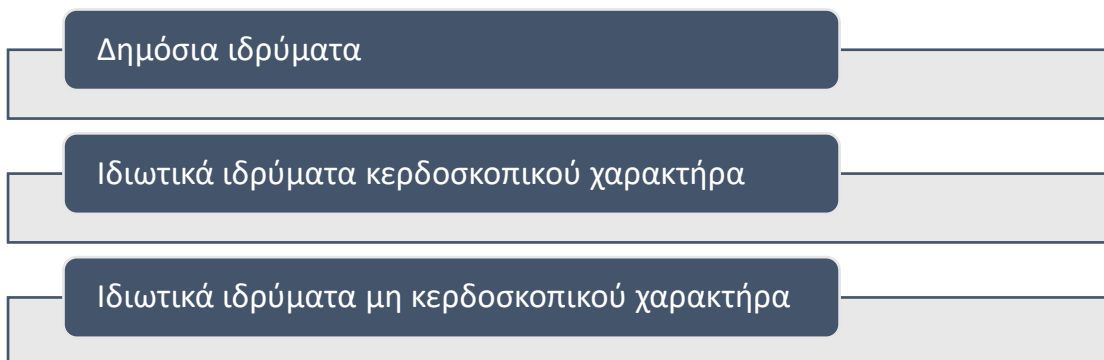
Δομή των συστημάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης σε ευρωπαϊκές και τρίτες χώρες: Η περίπτωση των μη κρατικών Πανεπιστημίων

«Λέγεται πως ο Ουρανός δεν δημιουργεί έναν άνθρωπο ψηλότερα ή χαμηλότερα από κάποιον άλλο. Κάθε υφιστάμενη διάκριση μεταξύ σοφών και ανοήτων, μεταξύ πλουσίων και φτωχών ανάγεται σε θέμα της εκπαίδευσης». Με αυτά τα λόγια ξεκινά το βιβλίο «An encouragement of learning» του Yukitsi Fukuzawa, ο οποίος ίδρυσε το 1858 το Πανεπιστήμιο Keio, το πρώτο ιδιωτικό πανεπιστήμιο της Ιαπωνίας.

Η ανώτατη εκπαίδευση αποτελεί το κέντρο για τη νοητική, κοινωνική και οικονομική πρόοδο του κόσμου. Σε παγκόσμιο επίπεδο υπολογίζεται ότι το 2030 θα υπάρχουν πάνω από 30.000 ιδρύματα τα οποία θα εκπαιδεύουν 377 εκατομμύρια φοιτητές.¹ Σε αυτά τα ιδρύματα περιλαμβάνονται πανεπιστήμια, πολυτεχνεία, τεχνολογικά εκπαιδευτικά ιδρύματα, κολλέγια, στρατιωτικές και επαγγελματικές σχολές

που προσφέρουν διάφορους τύπους προγραμμάτων σπουδών δια ζώσης, μέσω διαδικτύου ή συνδυαστικά.

Κάθε χώρα οφείλει να οργανώνει τον τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης σύμφωνα με τις προτεραιότητες που απορρέουν από τη στρατηγική της για την οικονομική και κοινωνική της ανάπτυξη και να διασφαλίζει την ποιότητα των αποτελεσμάτων της. Στο σύγχρονο κόσμο η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται είτε από δημόσια ιδρύματα είτε από ιδιωτικά με κερδοσκοπικό ή μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα.

Σχήμα 1. Η βασική διάκριση των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης

Με δεδομένες τις διαφορές που μπορεί να υπάρχουν ανά χώρα στους ορισμούς του δημόσιου και του ιδιωτικού πανεπιστημίου (ιδιοκτησιακό καθεστώς/διοίκηση ή πηγή χρηματοδότησης/πόροι), γενικά η δημόσια ανώτατη εκπαίδευση περιλαμβάνει τα δημόσια ιδρύματα, τα οποία διοικούνται από το κράτος ή ένα συμβούλιο, τα μέλη του οποίου διορίζονται από έναν δημόσιο φορέα. Η ιδιωτική ανώτατη εκπαίδευση περιλαμβάνει α) τα εξαρτώμενα από το κράτος ιδρύματα ιδιωτικής ανώτατης εκπαίδευσης, τα οποία ελέγχονται/διοικούνται από έναν μη κρατικό οργανισμό ή το συμβούλιο διοίκησης τους αποτελείται από μέλη που δεν επιλέγονται από μια δημόσια αρχή αλλά λαμβάνουν το 50% ή παραπάνω της βασικής χρηματοδότησης από κρατικούς φορείς ή το διδακτικό προσωπικό τους αμείβεται από δημόσιους φορείς, και β) τα ιδιωτικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης, δηλαδή όσα δεν είναι δημόσια ούτε εξαρτώμενα από το κράτος ([Eurostat](#)). Αυτά μπορεί να χρηματοδοτούνται από δίδακτρα, επενδύσεις και δωρεές ενώ ενδέχεται σε ορισμένες χώρες να τυγχάνουν ειδικών φοροελαφρύνσεων ή και επιδοτήσεων από το κράτος. Στις ΗΠΑ, το Πανεπιστήμιο Harvard και το MIT είναι ιδιωτικά πανεπιστημιακά ιδρύματα, αλλά στα πρώτα χρόνια λειτουργίας τους λάμβαναν κρατική υποστήριξη².

¹ Calderon, A. (2018). Massification of Higher Education Revisited. Melbourne, RMIT University.

² Altbach, P.G., Wit, H.De., & Woldegiyorgis, A.A. (2021). Public vs private participation in higher education: reality and debates. UNESCO. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000380071>

Τα ιδιωτικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης μπορούν να έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα, δηλαδή να στοχεύουν στη δημιουργία οικονομικού οφέλους για ιδιώτες και μετόχους ή να έχουν μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα και να εστιάζουν στην παροχή εκπαίδευσης και άλλων ακαδημαϊκού χαρακτήρα υπηρεσιών. Ανεξάρτητα, όμως, από τον τύπο των ιδρυμάτων, όλα αντιμετωπίζουν πλήθος προκλήσεων και υφίστανται διαφορές μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών ιδρυμάτων. Για παράδειγμα, το κόστος

Οι Φιλιππίνες θεωρούνται πρωτοποριακή χώρα ως προς την ιδιωτική ανώτατη εκπαίδευση λόγω της ίδρυσης του Far Eastern University (από το 1928 ως Institute of Accountancy και από το 1934 με πανεπιστημιακό καθεστώς) στα πρότυπα δυτικών πανεπιστημίων.

Teixeira (2009)

παρακολούθησης σπουδών μπορεί να είναι υψηλότερο σε ένα ιδιωτικό πανεπιστήμιο, ωστόσο παρέχονται περισσότερες ευκαιρίες οικονομικής ενίσχυσης στους φοιτητές. Τα δημόσια ιδρύματα μπορεί να προσφέρουν περισσότερα προγράμματα σπουδών (για παράδειγμα το Purdue University στις ΗΠΑ προσφέρει περισσότερα από 200 προγράμματα προπτυχιακών σπουδών) και σίγουρα υπερτερούν σε ερευνητικό επίπεδο, αφού διαθέτουν υποδομές και μεγαλύτερη πρόσβαση σε πόρους σε σχέση με τα ιδιωτικά. Βεβαίως υπάρχουν και οι εξαιρέσεις των αμιγώς ερευνητικών πανεπιστημίων, όπως είναι το Johns Hopkins University και το Cornell University στις ΗΠΑ, με τεράστια ερευνητική παραγωγή και απήχηση³.

Ο ιδιωτικός χαρακτήρας των πανεπιστημίων δεν είναι κάτι καινούριο, αν αναλογιστεί κανείς την ιστορία της ανώτατης εκπαίδευσης. Αρκετά από τα αρχαιότερα πανεπιστήμια, όπως το Πανεπιστήμιο της Βολόγνα (πιθανόν το πρώτο πανεπιστήμιο του δυτικού κόσμου που λειτουργεί από το 1088) είναι το αποτέλεσμα μη κρατικών πρωτοβουλιών στην Ευρώπη. Ιδρύονταν με κάποιο βασιλικό ή παπικό διάταγμα από μια κοινότητα ανθρώπων ως αυτόνομα ιδρύματα αλλά με δημόσιο προσανατολισμό, κάτι που τα καθιστούσε υπόλογα στη θρησκευτική ή/και την κρατική εξουσία, η οποία τα υποστήριζε⁴. Αυτό βέβαια καθιστούσε δύσκολο τον διαχωρισμό μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών ιδρυμάτων, τα οποία βέβαια σήμερα έχουν διαφορετική μορφή.

Είναι άξιο αναφοράς πως ακόμη και στις μέρες μας είναι σημαντικό το ενδιαφέρον και η εμπλοκή της Καθολικής Εκκλησίας στην ανώτατη εκπαίδευση π.χ. χωρών της Λατινικής Αμερικής. Στην περιοχή αυτή τα πρώτα ιδιωτικά πανεπιστήμια είχαν δημιουργηθεί με τη συμμετοχή της εκκλησίας, ωστόσο σταδιακά πέρασαν στον έλεγχο του κράτους. Στη βιβλιογραφία αναφέρεται μάλιστα πως κατά τις δεκαετίες του 1920 και 1930 η εκκλησία συνέβαλε στην ίδρυση νέων πανεπιστημίων στην Κολομβία, τη Χιλή, τη Βολιβία και το Περού σε μια προσπάθεια αύξησης της επιρροής της. Ο ρόλος της θρησκείας ήταν σημαντικός στην ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων και στην Αμερική, όπου ήδη το 1636 ιδρύεται κολλέγιο από το Massachusetts General Court το οποίο μετά από 3 χρόνια μετονομάστηκε σε Harvard College προς τιμή του ιδρυτή του John Harvard. Αναφέρεται ότι η θρησκευτική διάσταση ήταν μεταξύ των κινήτρων για την ίδρυση του κολλεγίου και τη συμμόρφωση του προσωπικού με το ορθόδοξο προτεσταντικό δόγμα⁵.

Ως τα μέσα του 20ού αιώνα τα ιδιωτικά ιδρύματα ήταν σπάνια στις περισσότερες χώρες ή απουσίαζαν τελείως. Ωστόσο η κατάσταση άλλαξε στο δεύτερο μισό του αιώνα. Στις αρχές του 21ου αιώνα, η ιδιωτική ανώτατη εκπαίδευση αποκτά ισχυρή δυναμική.

³ Epps, T. (2023). Private vs Public colleges: What's the difference. <https://www.bestcolleges.com/blog/private-vs-public-colleges/>

⁴ Teixeira, P. (2009). "Mass Higher Education and Private Institutions", in OECD, Higher Education to 2030, Volume 2, Globalisation, OECD Publishing, Paris. <https://doi.org/10.1787/9789264075375-10-en>

⁵ Teixeira, P. (2009). "Mass Higher Education and Private Institutions", in OECD, Higher Education to 2030, Volume 2, Globalisation, OECD Publishing, Paris. <https://doi.org/10.1787/9789264075375-10-en>

Στη βιβλιογραφία αναφέρεται πως η ιδιωτική ανώτατη εκπαίδευση συγκεντρώνει περίπου το 1/3 των φοιτητών σε παγκόσμιο επίπεδο⁶, ενώ στις ΗΠΑ, ποσοστό 57% των ιδρυμάτων έχουν δημόσιο χαρακτήρα και το υπόλοιπο 43% είναι ιδιωτικά. Μάλιστα, στη διεθνή κατάταξη QS World University Ranking για το 2023, τα κορυφαία δέκα αμερικανικά πανεπιστήμια είναι ιδιωτικά, ενώ από τα 7 μεγαλύτερα πανεπιστήμια τις ΗΠΑ με βάση το πλήθος των εγγεγραμμένων φοιτητών, τα 2 είναι δημόσια, 2 είναι κερδοσκοπικά και 3 είναι ιδιωτικά μη κερδοσκοπικά πανεπιστημιακά ιδρύματα⁷.

Αν και στις περισσότερες χώρες τα ιδιωτικά πανεπιστήμια έχουν μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα, τουλάχιστον στις ΗΠΑ έχουν καταγραφεί εξαγορές μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων από άλλα κερδοσκοπικά αλλά και εξαγορές κερδοσκοπικών ιδρυμάτων από δημόσια ιδρύματα. Χαρακτηριστικά αναφέρεται η περίπτωση της απόκτησης του Kaplan University (κερδοσκοπικό) από το Purdue University (δημόσιο) το 2017 και η απόκτηση του πλήρως διαδικτυακού Πανεπιστημίου Ashford από το Πανεπιστήμιο της Arizona (δημόσιο) το 2020 και η μετατροπή του σε μη κερδοσκοπικό ίδρυμα (University of Arizona Global Campus)⁸. Αντίστοιχα εξελίσσεται και η διαδικασία απόκτησης του Πανεπιστημίου Phoenix (κερδοσκοπικό) από το Πανεπιστήμιο του Idaho (δημόσιο)⁹.

Επομένως, διαπιστώνεται (και από τους πίνακες που ακολουθούν) πως σε αρκετές χώρες η ιδιωτική ανώτατη εκπαίδευση φαίνεται να αναπτύσσεται με μεγαλύτερο ρυθμό από ό,τι η δημόσια ανώτατη εκπαίδευση¹⁰. Σε χώρες της Ασίας όπως είναι η Ιαπωνία, η Νότια Κορέα, η Ταϊβάν και οι Φιλιππίνες κυριαρχούν ιδιωτικά πανεπιστήμια κορυφαίας ποιότητας¹¹. Στην Ιαπωνία, η πλειονότητα των φοιτητών είναι εγγεγραμμένη σε ιδιωτικά πανεπιστήμια (80% του συνόλου των πανεπιστημίων της χώρας), ενώ το 40% των ιδιωτικών πανεπιστημίων είναι οικογενειακές επιχειρήσεις¹². Μεγάλος ρυθμός ανάπτυξης καταγράφεται και σε Ινδονησία, Μαλαισία, Ταϊλάνδη, Ινδία και Πακιστάν. Στην Ινδία, 277 από τα 799 ιδρύματα είναι ιδιωτικά (35%), ορισμένα εκ των οποίων είναι υψηλής ποιότητας¹³. Αυξητική τάση καταγράφεται επίσης σε Κίνα και Βιετνάμ. Σήμερα στην Κίνα λειτουργούν 3.013 πανεπιστήμια από τα οποία τα 764 είναι ιδιωτικά (25%), αν και η ποιότητά τους υστερεί συγκρινόμενα με τα περισσότερα δημόσια ιδρύματα¹⁴. Σημαντικό ποσοστό των ιδιωτικών πανεπιστημίων της Κίνας προήλθε από κολλέγια ιεραποστόλων τα οποία ήταν υπό δυτική επιρροή¹⁵. Εκτός από την Ασία, η ιδιωτική ανώτατη εκπαίδευση αναπτύσσεται στην Ευρώπη, τη Βόρεια Αμερική (ΗΠΑ & Καναδάς), τη Νότια Αμερική (Βραζιλία), τη Νότια Αφρική (Νότια Αφρική και Κένυα), την Αυστραλία και τη Νέα Ζηλανδία¹⁶ (Qureshi & Kawaja, 2023).

⁶ Wells, P. J., Sadlak, J., & Vlasceanu, L. (Eds.) (2007). *The Rising Role and Relevance of Private Higher Education in Europe*, UNESCO – CEPES, Bucharest.

Altbach, P.G., Wit, H.De., & Woldegiyorgis, A.A. (2021). Public vs private participation in higher education: reality and debates. UNESCO <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000380071>

⁷ Busteded, B. (2024). Nonprofit vs For-Profit? In education, It's time to embrace both, Forbes.

<https://www.forbes.com/sites/brandonbusteded/2024/04/24/why-we-need-to-embrace-a-new-view-of-tax-status-in-education/>

⁸ McKenzie, L. (3 August 2020). University of Arizona big online push- Inside Higher Ed

<https://www.insidehighered.com/news/2020/08/04/university-arizona-acquires-ashford-university>

⁹ Busteded, B. (2024). Nonprofit vs For-Profit? In education, It's time to embrace both, Forbes.

<https://www.forbes.com/sites/brandonbusteded/2024/04/24/why-we-need-to-embrace-a-new-view-of-tax-status-in-education/>

¹⁰ Qureshi, F.H., & Khawaja, S. (2021). The growth of private higher education: An overview in the context of liberalisation, privatisation and marketisation, *European Journal of Education Studies* 8 (9), 171-186. <https://doi.org/10.46827/ejes.v8i9.3896>

¹¹ Goodman, R., & Yonezawa, A. (2007). Market Competition, Demographic Change, and Educational Reform: The Problems Confronting Japan's Private Universities in a Period of Contraction.

<https://www.degruyter.com/document/doi/10.14361/9783839407523-017/html>

¹² Breaden, J., & Goodman, R. (2023). Reforms in Japan's Private Universities. *International Higher Education*, (113), 34–35.

<https://ejournals.bc.edu/index.php/ihe/article/view/16123>

¹³ Bansal S.K., Singh V.K., & Mayr, P. (2019). Comparing research performance of private universities in India with IITs, central universities and NITs. *Current Science* 116(8), 1304–1313. <https://doi.org/10.18520/cs/v116/i8/1304-1313>

¹⁴ Duan, S., Yang, H. & Ning, F. (2023). Not-for-profit or for-profit? Research on the high-quality development path of private universities in China based on system dynamics. *Humanities and Social Sciences Communications* 10, 935. <https://doi.org/10.1057/s41599-023-02445-9>

¹⁵ Min, W. (2004). "Chinese Higher Education: The Legacy of the Past and the Context of the Future," in P.G. Altbach and T. Umkoahi (eds.), *Asian Universities: Historical Perspectives and Contemporary Challenges*, Baltimore, MD: Johns Hopkins University Press, pp. 53-84.

¹⁶ Qureshi, F.H., & Khawaja, S. (2021). The growth of private higher education: An overview in the context of liberalisation, privatisation and marketisation, *European Journal of Education Studies* 8 (9),171-186. <https://doi.org/10.46827/ejes.v8i9.3896>

Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει το ποσοστό των εγγεγραμμένων φοιτητών σε δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης για το 2021, σύμφωνα με στοιχεία του ΟΟΣΑ.

Σε οκτώ χώρες το ποσοστό αυτό υπερβαίνει το 50%. Οι χώρες αυτές είναι η Λετονία (92,2%), η Χιλή (83,2%), το Ισραήλ (81,7%), η Κορέα (80,2%), η Ιαπωνία (78,6%), η Βραζιλία (74,7%), το Βέλγιο (59%) και η Φινλανδία (50,6%). Στον αντίποδα, το ποσοστό των εγγεγραμμένων φοιτητών στην ιδιωτική ανώτατη εκπαίδευση κάτω από 10% είναι στη Νέα Ζηλανδία (9,3%), την Κροατία (8,6%), την Τουρκία (7,8%), την Εσθονία (6,4%), την Ιρλανδία (3,2%) και τη Δανία (0,4%). Στην Ελλάδα και το Λουξεμβούργο το εν λόγω ποσοστό είναι 0%.

Πίνακας 1. Ποσοστό εγγεγραμμένων φοιτητών σε δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης 2021 (ΟΟΣΑ)¹⁷

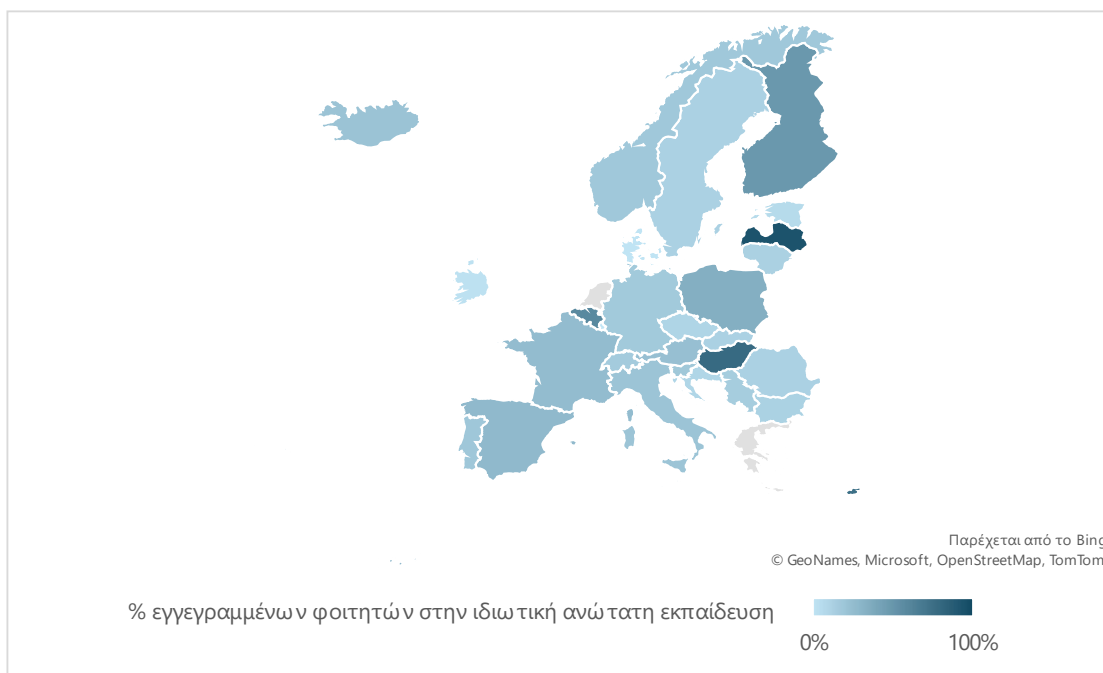
Χώρα	Δημόσια ανώτατη εκπαίδευση	Ιδιωτική ανώτατη εκπαίδευση
Λετονία	7,8%	92,2%
Χιλή	16,8%	83,2%
Ισραήλ	18,3%	81,7%
Κορέα	19,8%	80,2%
Ιαπωνία	21,4%	78,6%
Βραζιλία	25,3%	74,7%
Βέλγιο	41,0%	59,0%
Φινλανδία	49,4%	50,6%
Κολομβία	54,5%	45,5%
Μεξικό	64,8%	35,2%
ΗΠΑ	69,9%	30,1%
Πολωνία	72,3%	27,7%
Ουγγαρία	73,5%	26,5%
Ισπανία	75,7%	24,3%
Γαλλία	76,1%	23,9%
Αυστρία	77,4%	22,6%
Ισλανδία	78,0%	22,0%
Αυστραλία	80,7%	19,3%
Πορτογαλία	80,9%	19,1%
Ιταλία	81,4%	18,6%
Νορβηγία	82,3%	17,7%
Σουηδία	86,0%	14,0%
Γερμανία	86,2%	13,8%
Σλοβακία	88,1%	11,9%
Ρουμανία	88,3%	11,7%
Ελβετία	88,3%	11,7%
Λιθουανία	88,5%	11,5%
Σλοβενία	89,1%	10,9%
Βουλγαρία	89,1%	10,9%
Κάτω Χώρες	89,6%	10,4%
Τσεχία	89,7%	10,3%
Νέα Ζηλανδία	90,7%	9,3%
Κροατία	91,4%	8,6%
Τουρκία	92,2%	7,8%
Εσθονία	93,6%	6,4%
Ιρλανδία	96,8%	3,2%
Δανία	99,6%	0,4%
Ελλάδα	100,0%	0,0%
Λουξεμβούργο	100,0%	0,0%

Επομένως, σε ορισμένες χώρες η ιδιωτική ανώτατη εκπαίδευση είναι αρκετά ανεπτυγμένη περιλαμβάνοντας πανεπιστήμια με περίοπτη θέση και ισχυρή φήμη, ενώ σε κάποιες άλλες χώρες κυριαρχεί η δημόσια ανώτατη εκπαίδευση.

Επίσης, τα ιδιωτικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης φαίνεται πως απολαμβάνουν μεγαλύτερη ανεξαρτησία και αυτονομία σε σχέση με τα δημόσια ιδρύματα αλλά υπόκεινται σε εκτεταμένους εξωτερικούς ελέγχους από δημόσιους φορείς (π.χ. πιστοποίηση ποιότητας) και έχουν την ευθύνη για τους πόρους τους. Μπορεί κάποια μεγάλα πανεπιστήμια όπως το Harvard να διαχειρίζονται κληροδοτήματα της τάξης των 50 δις. δολαρίων, ωστόσο κάποια μικρότερα καταβάλλουν έντονες προσπάθειες για τη συγκέντρωση επαρκών πόρων προκειμένου να μπορούν να συνεχίζουν τη λειτουργία τους, κάτι που είναι καθοριστικό και για την ποιότητα των σπουδών.

Ο παρακάτω χάρτης απεικονίζει την κατάσταση ως προς το ποσοστό των εγγεγραμμένων φοιτητών στην ιδιωτική ανώτατη εκπαίδευση (επίπεδα 5-8) στην Ευρώπη, σύμφωνα με δεδομένα της Eurostat για το 2022.

¹⁷ [OECD-Enrolment by type of institution: Tertiary education](#) [07/08/2024]

Σχήμα 2. Ποσοστό των εγγεγραμμένων φοιτητών στην ιδιωτική ανώτατη εκπαίδευση (επίπεδα 5-8) σε χώρες της Ευρώπης

Στην ΕΕ27 το ποσοστό εγγεγραμμένων φοιτητών στην ιδιωτική τριτοβάθμια εκπαίδευση για το 2022 ήταν 24% και οι χώρες με τα πέντε υψηλότερα ποσοστά ήταν το Λιχτενστάιν (100%), η Λετονία (93%), η Ουγγαρία (78%), το Βέλγιο (58%) και η Φινλανδία (49%). Αντίθετα οι χώρες με τα χαμηλότερα ποσοστά ήταν η Δανία (0%), η Ιρλανδία (2%), η Εσθονία (6%), η Τουρκία (8%) και η Κροατία (9%). Αξίζει να αναφερθεί ότι το 2022 το εν λόγω ποσοστό έφτασε στη μέγιστη τιμή του σε 14 χώρες της ΕΕ και συνολικά στην ΕΕ27. Μάλιστα, σε σχέση με το προηγούμενο έτος στην ΕΕ27 υπήρξε αύξηση 3%, όπως συνέβη και στην Πολωνία (3%), την Ισπανία, τη Γαλλία και την Ιταλία (2%) αλλά και τη Μάλτα, στην οποία η θετική μεταβολή του 8% ήταν η μεγαλύτερη. Τέλος σε επίπεδο δεκαετίας (2013-2022) ξεχωρίζει κανείς τη μεγάλη μείωση του 78% στην Εσθονία και του 23% στη Ρουμανία αλλά και την αύξηση κατά 61% στην Ουγγαρία, 29% στη Μάλτα, 21% στη Φινλανδία, 14% στην Κύπρο και 11% στην Ιταλία. Αντίθετα, μείωση κάτω του 10% καταγράφηκε στη Βουλγαρία (-6%), την Τσεχία (-3%), τη Δανία (-2%), τη Σλοβακία (-5%) και την Ελβετία (-1%). Σχετικός είναι ο πίνακας που ακολουθεί:

Πίνακας 2. Ποσοστό εγγεγραμμένων φοιτητών στην ιδιωτική τριτοβάθμια εκπαίδευση (2013-2022) (Eurostat)¹⁸

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Αυστρία	16%	16%	17%	18%	18%	20%	21%	22%	23%	24%	
Βέλγιο	58%	57%	57%	57%	62%	57%	58%	58%	58%	58%	
Βουλγαρία	18%	16%	15%	14%	14%	13%	12%	13%	12%	12%	
Γαλλία	21%	21%	21%	21%	21%	24%	24%	25%	24%	26%	
Γερμανία	8%	8%	9%	9%	10%	10%	15%	15%	16%	17%	
Δανία	2%	2%	2%	2%	1%	1%	0%	0%	0%	0%	
ΕΕ27	18%	17%	17%	17%	17%	18%	19%	20%	21%	24%	
Ελβετία	17%	17%	17%	15%	15%	16%	16%	16%	16%	16%	
Ελλάδα											
Εσθονία	84%	84%	85%	9%	10%	8%	8%	7%	7%	6%	
Ιρλανδία	2%	3%	5%	4%	4%	5%	3%	4%	3%	2%	
Ισλανδία	19%	20%	22%	22%	22%	21%	21%	21%	21%	21%	
Ισπανία	16%	17%	18%	19%	20%	22%	22%	24%	26%	27%	
Ιταλία	9%	10%	10%	11%	12%	14%	15%	18%	19%	21%	
Κάτω Χώρες			15%	14%	17%	16%	16%	16%	16%		
Κροατία	7%	8%	7%	8%	8%	8%	9%	9%	9%	9%	
Κύπρος	60%	59%	61%	64%	68%	68%	73%	75%	73%	74%	
Λετονία	92%	92%	92%	92%	92%	92%	92%	92%	93%	93%	
Λιθουανία	11%	10%	10%	9%	9%	9%	10%	11%	12%	12%	
Λιχτενστάιν	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	
Λουξεμβούργο			0%	2%	4%		0%	0%	0%	0%	
Μάλτα	1%	1%	2%	6%	7%	14%	15%	21%	22%	30%	
Νορβηγία	17%	16%	15%	15%	15%	15%	16%	16%	17%	18%	
Ουγγαρία	17%	15%	13%	13%	13%	13%	13%	18%	28%	78%	
Πολωνία	28%	26%	25%	25%	25%	27%	29%	30%	32%	34%	
Πορτογαλία	18%	17%	16%	16%	16%	17%	18%	19%	19%	19%	
Ρουμανία	35%	16%	14%	13%	13%	13%	12%	12%	12%	12%	
Σερβία	15%	14%	13%	13%	13%	13%	14%	14%	14%	15%	
Σλοβακία	18%	17%	16%	14%	13%	13%	13%	12%	12%	12%	
Σλοβενία	14%	13%	13%	14%	15%	16%	16%	17%	17%	18%	
Σουηδία	9%	9%	9%	9%	10%	10%	10%	11%	12%	12%	
Τουρκία	6%	7%	7%	8%	8%	8%	8%	8%	8%	8%	
Τσεχία	13%	12%	12%	11%	11%	11%	11%	11%	10%	10%	
Φινλανδία	28%	29%	40%	47%	47%	48%	48%	47%	48%	49%	

Επίσης, στο πλαίσιο της ανάπτυξης της ιδιωτικής ανώτατης εκπαίδευσης και της δημιουργίας ενός κατάλληλου και ευνοϊκού πλαισίου λειτουργίας των μη κρατικών ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, έχει ιδρυθεί η Ευρωπαϊκή Ένωση της Ιδιωτικής Ανώτατης Εκπαίδευσης ([European Union of Private Higher Education-EUPHE](#)). Η EUPHE αποτελεί το ευρωπαϊκό δίκτυο των μη κρατικών ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης. Εκπροσωπεί περίπου 700 μη κρατικά ιδρύματα με 1,4 εκατομμύρια φοιτητών. Τα ιδρύματα αυτά α) είναι ιδιωτικές νομικές οντότητες, β) χρηματοδοτούνται σε ποσοστό άνω του 50% από ιδιωτικές πηγές, γ) είναι πιστοποιημένα από εθνικούς φορείς διασφάλισης ποιότητας, δ) είναι αναγνωρισμένα από το κράτος ως ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης και ε) απονέμουν πτυχία, μεταπτυχιακά και διδακτορικά διπλώματα ισότιμα με αυτά των δημόσιων πανεπιστημίων. Η EUPHE στον «δεκάλογό» της υπογραμμίζει τη σημασία της ιδιωτικής ανώτατης εκπαίδευσης για την Ευρώπη (Πίνακας 3).

¹⁸ Eurostat-[Students enrolled in tertiary education by education level, programme orientation, sex, type of institution and intensity of participation](#) [05/08/2024]

Πίνακας 3. Ο δεκάλογος της ΕΥΡΗΕ¹⁹

1. Η μη κρατική ανώτατη εκπαίδευση είναι η έκφραση μιας ελεύθερης, ζωντανής, δημοκρατικής και με αυτοπεποίθηση κοινωνίας των πολιτών, η οποία πιστεύει ότι η υψηλή ποιότητα στην ανώτατη εκπαίδευση απαιτεί επίσης τη δυναμική και το επιχειρηματικό πνεύμα του ιδιωτικού τομέα	6. Τα μη κρατικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης συμβάλλουν με το επιχειρηματικό τους πνεύμα σε ένα πιο ευέλικτο, παρακινητικό και προσανατολισμένο στο αποτέλεσμα σύστημα ανώτατης εκπαίδευσης
2. Η μη κρατική ανώτατη εκπαίδευση συμβάλλει στην ποικιλομορφία και την πολυφωνία του ευρωπαϊκού συστήματος ανώτατης εκπαίδευσης και έτσι αυξάνει την ελευθερία επιλογής για φοιτητές και καθηγητές	7. Τα μη κρατικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης υποστηρίζουν την Ευρώπη στον παγκόσμιο ανταγωνισμό της για τα πιο έξυπνα ταλέντα με την προσέγγισή τους που είναι προσανατολισμένη στον πελάτη και την αγορά
3. Τα μη κρατικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης προσφέρουν στους φοιτητές τους ευρύ φάσμα προγραμμάτων σχετικά με την τρέχουσα κατάσταση της επιστήμης και της διδακτικής, τα οποία ανταποκρίνονται στις πραγματικές ανάγκες και απαιτήσεις της κοινωνίας και της βιομηχανίας	8. Τα μη κρατικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης δεσμεύονται για περισσότερη ισότητα, προσβασιμότητα και συμπεριληπτικότητα του συστήματος ανώτατης εκπαίδευσης και προσπαθούν για καλύτερη συμμετοχή όλων των κατηγοριών των φοιτητών ανεξάρτητα από το κοινωνικό τους υπόβαθρο
4. Τα μη κρατικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης ανταποκρίνονται γρήγορα με εξατομικευμένα προγράμματα στις νέες απαιτήσεις για τα προσόντα και τις δεξιότητες των φοιτητών	9. Τα μη κρατικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης δίνουν έμφαση στις επιδόσεις και στον προσανατολισμό των φοιτητών και των διδασκόντων στα αποτελέσματα για να διασφαλίσουν μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα του συστήματος ανώτατης εκπαίδευσης
5. Τα μη κρατικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης συνδυάζουν την επιστημονική τεχνογνωσία με την πρακτική εμπειρία σε προγράμματα με υψηλή προστιθέμενη αξία για την απασχολησιμότητα των φοιτητών	10. Τα μη κρατικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης συμβάλλουν στη δημιουργία πιο ελκυστικών ευκαιριών εργασίας για όλους τους πανεπιστημιακούς

Στην Ελλάδα το άρθρο 16 του Συντάγματος προδιαγράφει τον δημόσιο χαρακτήρα της ανώτατης εκπαίδευσης, η οποία σήμερα περιλαμβάνει 25 ΑΕΙ εκ των οποίων 24 πανεπιστήμια και η ΑΣΠΑΙΤΕ (πρώην ΤΕΙ) και 3 στρατιωτικές σχολές (ΑΣΕΙ). Ωστόσο, το 2024, ο νόμος 5094/24 θέτει τις βάσεις για την εγκατάσταση και τη λειτουργία παραρτημάτων μητρικών πανεπιστημίων (με τη μορφή των Νομικών Προσώπων Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης) τα οποία συνδέονται με αναγνωρισμένα ΑΕΙ άλλων ευρωπαϊκών ή τρίτων χωρών. Τα ιδρύματα αυτά θα είναι *μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα*.

Ακολούθως παρουσιάζεται συνοπτικά το πλαίσιο λειτουργίας των ιδιωτικών πανεπιστημίων στην Κύπρο, τη Σουηδία και τις ΗΠΑ.

¹⁹ <https://euphe.eu/decalogue/>

Σύμφωνα με το δίκτυο Eurydice, η ιδιωτική ανώτατη εκπαίδευση στην **Κύπρο** παρέχεται από ιδιωτικά πανεπιστήμια και ιδιωτικά ιδρύματα μη πανεπιστημιακού επιπέδου. Τα ιδιωτικά πανεπιστήμια παρέχουν σήμερα σπουδές και των τριών επιπέδων, η λειτουργία τους διέπεται από ειδικό θεσμικό πλαίσιο, το οποίο ορίζει μεταξύ άλλων και τη νομική μορφή των ιδιωτικών πανεπιστημίων ως οργανισμών ιδιωτικού δικαίου κερδοσκοπικού ή μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Ο ΔΙΠΑΕ είναι ο φορέας διασφάλισης και πιστοποίησης της ποιότητας της ανώτατης εκπαίδευσης στην Κύπρο. Το πλαίσιο διασφάλισης ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση ορίζεται σε σχετικό Νόμο του 2015²⁰ για τα δημόσια, τα ιδιωτικά πανεπιστήμια, τις ιδιωτικές και δημόσιες σχολές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και παραρτήματα κυπριακών και ξένων πανεπιστημίων στην Κύπρο και περιλαμβάνει εσωτερική, εξωτερική αξιολόγηση (ιδρυματική, τμηματική, προγραμματική) και πιστοποίηση ποιότητας.

Στη **Σουηδία**, η ανώτατη εκπαίδευση ρυθμίζεται κυρίως από τον Νόμο για την Ανώτατη Εκπαίδευση (Högskolelag, SFS 1992:1434) και το Διάταγμα για την Ανώτατη Εκπαίδευση (Högskoleförordning, SFS 1993:100). Περιλαμβάνει α) πανεπιστήμια, β) πανεπιστημιακά κολλέγια, γ) πανεπιστημιακά κολλέγια καλών, εφαρμοσμένων και παραστατικών τεχνών και δ) άλλους ανεξάρτητους φορείς ανώτατης εκπαίδευσης (Eurydice). Η πλειονότητα των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης είναι δημόσιου χαρακτήρα, αλλά υπάρχει και ένας μικρός αριθμός ανεξάρτητων (μη κρατικών) παρόχων ανώτατης εκπαίδευσης. Από τα συνολικά 50 ΑΕΙ της Σουηδίας, τα 31 είναι δημόσια και απορροφούν περίπου το 90% του φοιτητικού πληθυσμού. Τα πανεπιστήμια έχουν δικαίωμα απονομής τρίτου επιπέδου κύκλου σπουδών, ενώ τα πανεπιστημιακά κολλέγια θα πρέπει να κάνουν αίτημα για κάτι τέτοιο. Ωστόσο, και οι δύο τύποι ιδρυμάτων μπορούν να διεξάγουν έρευνα, η οποία έχει ιδιαίτερη βαρύτητα στο σουηδικό σύστημα ανώτατης εκπαίδευσης.

Η ανώτατη εκπαίδευση χρηματοδοτείται μέσω κρατικών επιχορηγήσεων με βάση το πλήθος των φοιτητών κάθε ιδρύματος και τα επιτεύγματά τους από πλευράς πιστωτικών μονάδων. Τα ανεξάρτητα ιδρύματα που λαμβάνουν κρατικούς πόρους δεν μπορούν να έχουν δίδακτρα. Τα ανεξάρτητα ιδρύματα που δεν λαμβάνουν κρατικούς πόρους μπορούν να επιβάλουν δίδακτρα (ιδιωτικά ιδρύματα)²¹.

Οι όροι «πανεπιστήμιο» και «πανεπιστημιακό κολλέγιο» μπορούν να χρησιμοποιηθούν ελεύθερα, αλλά αυτό που προστατεύεται από τον νόμο είναι το δικαίωμα απονομής τίτλων σπουδών. Η ευθύνη για την ανώτατη εκπαίδευση βαρύνει το Σουηδικό Κοινοβούλιο και την Κυβέρνηση. Το Κοινοβούλιο μπορεί να αποφασίζει την ίδρυση δημόσιων ΑΕΙ, ενώ η κυβέρνηση για το εάν ένα ΑΕΙ θα έχει πανεπιστημιακό καθεστώς.

Τα δημόσια ΑΕΙ είναι υπόλογα στην Κυβέρνηση, ενώ η λειτουργία των ανεξάρτητων παρόχων ρυθμίζεται από ειδικό νόμο και σε κάποιες περιπτώσεις από ειδικές συμφωνίες με την κυβέρνηση. Αφού αποκτήσουν δικαίωμα απονομής τίτλων σπουδών μπορούν να προσφέρουν μαθήματα και προγράμματα σπουδών. Ενώ τα πανεπιστήμια και τα πανεπιστημιακά κολλέγια καταθέτουν αίτηση απευθείας στη Σουηδική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης (UKÄ) προκειμένου να μπορούν να απονέμουν τίτλους, οι ανεξάρτητοι πάροχοι ανώτατης εκπαίδευσης υποβάλλουν την αίτησή τους στον αρμόδιο κυβερνητικό φορέα, ο οποίος αναθέτει τον φάκελο στην UKÄ.

Η Σουηδική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης είναι ο αρμόδιος φορέας για τη διασφάλιση ποιότητας δημόσιων ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης και ανεξάρτητων παρόχων, την αξιολόγηση της δυνατότητας απονομής τίτλων από δημόσια ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης, τη διασφάλιση της νομιμότητας στη λειτουργία της ανώτατης εκπαίδευσης, την αποδοτικότητα και την παρακολούθηση της ανώτατης εκπαίδευσης μέσω στατιστικών δεδομένων και δεικτών. Η εσωτερική διασφάλιση ποιότητας των ΑΕΙ είναι ευθύνη του

²⁰ Ο νόμος του 2015 περί της διασφάλισης και πιστοποίησης της ποιότητας της ανώτερης εκπαίδευσης και της ίδρυσης και λειτουργίας φορέα για συναφή θέματα <https://www.dipae.ac.cy/index.php/el/cyqaa-el/law-el>

²¹ UKÄ (2023). *An overview of Swedish Higher Education and Research*

προσωπικού και των φοιτητών, ενώ η UKÄ είναι υπεύθυνη για την εξωτερική διασφάλιση ποιότητας όλων των ιδρυμάτων, στη βάση του Νόμου και του Διατάγματος για την Ανώτατη Εκπαίδευση και των ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area)²².

Στο **αμερικανικό σύστημα** ανώτατης εκπαίδευσης, σύμφωνα με το Εθνικό Κέντρο Εκπαιδευτικών Στατιστικών (NCES), την κύρια στατιστική υπηρεσία του Υπουργείου Παιδείας των ΗΠΑ, λειτουργούν δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα. Ως *δημόσιο ίδρυμα* ορίζεται εκείνο του οποίου τα προγράμματα και οι δραστηριότητες διοικούνται από δημόσια εκλεγμένα ή διορισμένα στελέχη και το οποίο υποστηρίζεται από δημόσιους πόρους. Ως *ιδιωτικό ίδρυμα* ορίζεται εκείνο το οποίο ελέγχεται από ένα φυσικό πρόσωπο ή μια μη κυβερνητική/κρατική οντότητα, συνήθως υποστηρίζεται από μη δημόσιους πόρους και διοικείται από στελέχη που δεν είναι δημόσια εκλεγμένα και διορισμένα²³. Γενικά τα δημόσια πανεπιστήμια και κολλέγια υπάγονται στο πλαίσιο της εκάστοτε Πολιτείας, ως απόρροια του αποκεντρωμένου συστήματος εκπαίδευσης των ΗΠΑ, ενώ ο ρόλος της ομοσπονδιακής κυβέρνησης περιλαμβάνει την οικονομική υποστήριξη των φοιτητών, την έρευνα και την ανάπτυξη.

Τα ιδιωτικά ιδρύματα διακρίνονται περαιτέρω σε μη κερδοσκοπικά και κερδοσκοπικά. Τα μη κερδοσκοπικά είναι εκείνα των οποίων οι διοικούντες (άτομο ή οντότητα) δεν λαμβάνουν κάποια αποζημίωση, πέρα από τον μισθό, το ενοίκιο ή άλλα έξοδα, για την ανάληψη ρίσκου. Περιλαμβάνουν ανεξάρτητα μη κερδοσκοπικά ιδρύματα και όσα είναι συνδεδεμένα με κάποιον θρησκευτικό οργανισμό. Τα κερδοσκοπικά είναι εκείνα των οποίων οι διοικούντες (άτομο ή οντότητα) λαμβάνουν κάποια αποζημίωση, πέρα από τον μισθό, το ενοίκιο ή άλλα έξοδα, για την ανάληψη ρίσκου.

Η πιστοποίηση διασφαλίζει την ποιότητα των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης και των ακαδημαϊκών προγραμμάτων²⁴. Στις ΗΠΑ οι φορείς πιστοποίησης είναι μη κρατικοί και πρέπει να είναι αναγνωρισμένοι από το Υπουργείο Εκπαίδευσης και το Συμβούλιο Πιστοποίησης της Ανώτατης Εκπαίδευσης (CHEA), προκειμένου τα πιστοποιούμενα ιδρύματα να μπορούν να λάβουν ομοσπονδιακούς πόρους ή πόρους από άλλες πηγές. Επισημαίνεται ότι το σύστημα ελέγχου της ανώτατης εκπαίδευσης στις ΗΠΑ διαθέτει τρία (3) επίπεδα: σε ομοσπονδιακό επίπεδο παρακολουθούνται η χρηματοδότηση και η πρόσβαση σε πόρους, σε επίπεδο Πολιτείας δίνεται έμφαση στην προστασία του καταναλωτή, ενώ οι φορείς πιστοποίησης επικεντρώνονται στον έλεγχο της ποιότητας της εκπαίδευσης²⁵.

Με ομοιότητες και διαφορές οργανώνεται και λειτουργεί ο τομέας της ανώτατης εκπαίδευσης και στις άλλες χώρες. Ειδικά για την ιδιωτική ανώτατη εκπαίδευση πρέπει να αναφερθεί πως η μεγάλη ανάπτυξή της συνοδεύεται και από έντονο ενδιαφέρον για την ποιότητά της, με δεδομένο ότι στη βιβλιογραφία καταγράφονται περιπτώσεις αμφισβητούμενων πρακτικών από ορισμένα ιδιωτικά κερδοσκοπικά ιδρύματα²⁶ αλλά και ανεπάρκειες ως προς τη στελέχωσή τους με μόνιμο ακαδημαϊκό προσωπικό, την ερευνητική παραγωγή, τις υποδομές και τις διδακτικές και παιδαγωγικές προσεγγίσεις. Για παράδειγμα, με εξαίρεση τις ΗΠΑ όπου τα ιδιωτικά ιδρύματα έχουν ισχυρή ερευνητική παραγωγή και απήχηση, γενικά η ερευνητική δραστηριότητα των ιδιωτικών πανεπιστημίων είναι μικρότερη από εκείνη των δημοσίων λόγω έλλειψης υποδομών ή πρόσβασης σε επαρκείς πόρους²⁷. Το δε μόνιμο προσωπικό ενδέχεται να είναι ελλιπές και το

---

²² UKÄ (2023) *An overview of Swedish Higher Education and Research*

²³ American Council on Education (2019), *US Higher Education: A brief guide*. Washington

²⁴ Quality Review and Accreditation in U.S. Higher Education <https://almanac.chea.org/overview-us-accreditation>

²⁵ Kreighbaum, A. (5 September 2019). A Tipping Point for Accreditors. Inside Higher Ed. <https://www.insidehighered.com/news/2018/09/05/qa-uncertain-future-accreditation>.

²⁶ Beaver, W. (2012). Fraud in for-profit. *Social Science and Public Policy*, 49(3), 274–278. <https://doi.org/10.1007/s12115-012-9541-0>

²⁷ Teixeira, P. (2009). Mass Higher Education and Private Institutions, in OECD, *Higher Education to 2030, Volume 2, Globalisation*, OECD Publishing, Paris. <https://doi.org/10.1787/9789264075375-10-en>

ίδρυμα να βασίζεται σε διδακτικό προσωπικό μερικής απασχόλησης ή προσωπικό των δημοσίων πανεπιστημίων (με δεύτερη εργασία)²⁸.

Στην Ελλάδα, το θέμα των μη κρατικών ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης προκαλεί ακόμα σφοδρές αντιπαραθέσεις. Ίσως όμως είναι καιρός να γίνει αντιληπτό πως αυτό που προέχει στην ανώτατη εκπαίδευση είναι η ποιότητα των αποτελεσμάτων της, η οποία διασφαλίζεται μέσα από ένα επαρκές και κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας, με πόρους και υποδομές, συστηματική διασφάλιση ποιότητας και δέσμευση στη ανάπτυξη των φοιτητών. Επίσης, αναμένεται να φανεί στο μέλλον η δυναμική και η ανταγωνιστικότητα της μη κρατικής ανώτατης εκπαίδευσης και, μεταξύ άλλων, η δυνατότητά της να περιορίσει το ποσοστό εκείνων που φεύγουν στο εξωτερικό για σπουδές, οι προοπτικές απασχόλησης νέων επιστημόνων ως μελών ακαδημαϊκού προσωπικού και η συμβολή της στην έρευνα, την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία.

---

²⁸ Altbach, P.G. (1999). Private higher education: Themes and variations in comparative perspective. *Prospects*, 29, 310–323.
<https://doi.org/10.1007/BF02736957>

Βιβλιογραφικές αναφορές

Altbach, P.G. (1999). Private higher education: Themes and variations in comparative perspective. *Prospects* 29, 310–323. <https://doi.org/10.1007/BF02736957>

Altbach, P.G., Wit, H.De., & Woldegiyorgis, A.A. (2021). Public vs private participation in higher education: reality and debates. UNESCO. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000380071>

[American Council on Education \(2019\), US Higher Education: A brief guide. Washington](#)

Banshal S.K., Singh V.K., Mayr, P. (2019). Comparing research performance of private universities in India with IITs, central universities and NITs. *Current Science*, 116(8), 1304–1313. <https://doi.org/10.18520/cs/v116/i8/1304-1313>

Beaver, W. (2012). Fraud in for-profit. *Social Science and Public Policy*, 49(3), 274–278. <https://doi.org/10.1007/s12115-012-9541-0>

Breaden, J., & Goodman, R. (2023). Reforms in Japan’s Private Universities. *International Higher Education*, (113), 34–35. <https://ejournals.bc.edu/index.php/ihe/article/view/16123>

Busteed, B. (2024). Nonprofit vs For-Profit? In education, It’s time to embrace both, Forbes. <https://www.forbes.com/sites/brandonbusteed/2024/04/24/why-we-need-to-embrace-a-new-view-of-tax-status-in-education/>

Calderon, A. (2018). Massification of Higher Education Revisited. Melbourne, RMIT University.

Duan, S., Yang, H. & Ning, F. (2023). Not-for-profit or for-profit? Research on the high-quality development path of private universities in China based on system dynamics. *Humanities and Social Sciences Communications* 10, 935. <https://doi.org/10.1057/s41599-023-02445-9>

Epps, T. (2023). Private vs Public colleges: What’s the difference. <https://www.bestcolleges.com/blog/private-vs-public-colleges/>

Eurostat Data-[Students enrolled in tertiary education by education level, programme orientation, sex, type of institution and intensity of participation](#) [05/08/2024]

Goodman, R., and Yonezawa, A. (2007). Market Competition, Demographic Change, and Educational Reform: The Problems Confronting Japan’s Private Universities in a Period of Contraction. <https://www.degruyter.com/document/doi/10.14361/9783839407523-017/html>

Quality Review and Accreditation in U.S. Higher Education <https://almanac.chea.org/overview-us-accreditation>

Kreighbaum, A. (5 September 2019). A Tipping Point for Accreditors. Inside Higher Ed. <https://www.insidehighered.com/news/2018/09/05/qa-uncertain-future-accreditation> .

McKenzie, L. (3 August 2020). University of Arizona big online push- Inside Higher Ed <https://www.insidehighered.com/news/2020/08/04/university-arizona-acquires-ashford-university>

Min, W. (2004). “Chinese Higher Education: The Legacy of the Past and the Context of the Future,” in P.G. Altbach and T. Umkoahi (eds.), *Asian Universities: Historical Perspectives and Contemporary Challenges*, Baltimore, MD: Johns Hopkins University Press, pp. 53-84.

[OECD-Enrolment by type of institution: Tertiary education](#) [07/08/2024]

Qureshi, F.H., & Khawaja, S. (2021). The growth of private higher education: An overview in the context of liberalisation, privatisation and marketisation. *European Journal of Education Studies*, 8 (9), 171-186. <https://doi.org/10.46827/ejes.v8i9.3896>

Teixeira, P. (2009). Mass Higher Education and Private Institutions, in OECD, Higher Education to 2030, Volume 2, Globalisation, OECD Publishing, Paris. <https://doi.org/10.1787/9789264075375-10-en>

[UKÄ \(2023\). An overview of Swedish Higher Education and Research](#)

Wells, P. J., J. Sadlak and L. Vlasceanu (eds.) (2007). The Rising Role and Relevance of Private Higher Education in Europe, UNESCO – CEPES, Bucharest.

**Εθνική Αρχή
Ανώτατης Εκπαίδευσης**
Hellenic Authority
for Higher Education

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
**Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή**